

Den slutliga sågningen av Etanolet och osanningar som sprids i Sverige av Professor SÖREN WIBE

Etanol större miljöbov än bensin

Publicerad: 19 januari 2010, SVD / Brännpunkt

DRIVMEDEL Västvärldens satsningar på etanol leder till ökade utsläpp av växthusgaser, enligt en ny rapport från Expertgruppen för miljöstudier. Slopade etanolsubventioner skulle gagna miljön, ekonomin och världens fattiga, skriver rapportförfattaren Sören Wibe.

Stimulanser till en ökad etanolanvändning intar en framträdande plats i många länders arbete för att minska växthusgaserna. I Sverige är till exempel etanolen befriad från energiskatt och koldioxid-skatt, och vi har laborerat med miljöbilspremier, befrielse från trängselskatt, fri parkering och nedsatt fordonsskatt för etanolbilar. Bara i nedsatt skatt erhåller den svenska etanolkonsumtionen en subvention i storleksordningen en och en halv (1,5) miljard kronor per år. Syftet med subventionerna är lovvärda, men allt fler studier visar nu att resultatet blivit tvärt emot vad man förväntat sig. Etanolen ökar utsläppen av växthusgaser, åtminstone på rimligt lång sikt.

I en rapport till Expertgruppen för Miljöstudier som idag presenteras görs kalkylen att det svenska etanolprogrammet ökat utsläppen av koldioxid med ca 20 miljoner ton sedan millennie-skiftet jämfört med om motsvarande transport- arbete utförts med bensin.

Denna kalkyl baseras på nyligen publicerade forskarrapporter.

Detta låter naturligtvis paradoxalt mot bakgrund av att etanolen är ett förnybart drivmedel som framställs av majs, sockerrör, fodervete och liknande. Men rapportens slutsatser bekräftas av en lång rad studier, både från centrala organisationer (FAO, OECD, Världsbanken, EU-kommissionens forskningsgrupp), och från enskilda forskargrupper.

En sammanställning av dessa studier ger en förfärande bild av etanolens effekter på världens ekonomi och miljö: Etanolprogrammen i västvärlden leder till ökade livsmedelspriser, lägre bränslepriser och ökade utsläpp av växthusgaser de närmaste 50–60 åren.

Förklaringen till de negativa miljöeffekterna är flera. Produktionen av etanolen ger större utsläpp än produktionen av bensin. Men den största effekten kommer från den ändrade markanvändningen.

Mycket förenklat kan man säga att när vi använder jordbruksmark för att odla etanolgrödor så minskar utbudet av livsmedel eller djurfoder på världsmarknaden.

Detta höjer priserna, vilket i sin tur leder till uppodling av ny mark någon annanstans i världen. Denna nyodling frigör stora mängder kol.

När den amerikanske bonden sänder sitt majs till etanolfabriken istället för att exportera den som djurfoder, så kompenserar hans afrikanske kollega detta genom att röja bort lite regnskog för att ge sin boskapshjord nya betesmarker. Ungefär så fungerar det, och det finns gott om konkreta studier som visar på dessa effekter. I en studie visades till exempel att om majspriset steg med 25 procent och sockerpriset med 10 procent så ledde detta till nyodlingar på cirka 100 miljoner hektar i världen. Ofta är effekten indirekt: när majsodlingarna i USA ökade 2006 så ledde det direkt till en minskad produktion av sojabönor, då man omvandlade

bönodlingar till majsodlingar. I sin tur ledde bristen på sojabönor till att man ökade produktionen av dessa på andra håll i världen.

Det finns ingen större skillnad mellan den svenska etanolproduktionen och den amerikanska. I Sverige produceras cirka 200 miljoner liter etanol huvudsakligen med spannmål odlad på 100000 hektar jordbruksmark. Dessutom importerar vi etanol, bland annat från Brasilien där den tillverkas av sockerrör.

Denna etanol är miljömässigt bättre än till exempel etanol från majs och vete, men den är ingalunda koldioxidneutral. När man planterar sockerrör på grässtäpporna i södra Brasilien sker både direkta utsläpp av koldioxid (och dikväveoxid) och indirekta utsläpp. Studier visar att sockerrörsodlingar leder till förflyttningar av betesmark som slutar med avverkningar av Amazonas regnskogar.

Den sammantagna bilden visar att etanolen leder till ökade utsläpp (jämfört med bensin) åtminstone de närmaste 50–60 åren. Först därefter kan etanolsatsningarna möjligen leda till utsläppsminskningar. Dessutom leder etanolen till ökade livsmedelspriser, något som direkt drabbar världens fattiga. Och slutligen visar samtliga samhällsekonomiska studier på stora förluster. EU:s expertgrupp konstaterade att EU:s etanolprogram (2007–2020) leder till samhällsekonomiska förluster i storleksordningen 400 miljarder kronor. Och detta även sedan man har tagit hänsyn till sådana poster som värdet av ökad sysselsättning och ökad energisäkerhet. Regleringarna är inte sällan helt bisarra. Som EU-land har till exempel Sverige en tull på import av etanol från Brasilien samtidigt som vi med skatte- medel subventionerar den inhemska förbrukningen.

Utsläppsstatistiken är direkt vilseledande eftersom man (i enlighet med internationell praxis) bortser från utsläppen från etanol och andra biobränslen. Detta ledde bland annat till att man strax före Köpenhamnsmötet kunde tillkännage den glada nyheten att de svenska utsläppen från transportsektorn minskade. När etanolutsläppen inkluderas blir bilden den omvända: utsläppen ökar!

En nedläggning av Sveriges nu- varande satsningar på etanol skulle leda till ändrad markanvändning lite varstans i världen. Nyodlingarna skulle minska, mer kol skulle bindas i växtlighet och jordlager och livsmedelspriserna skulle falla. Detta skulle vara till gagn för miljö, ekonomi och – framförallt – för världens fattiga.

SÖREN WIBE

professor i skogsekonomi vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Umeå och författare till rapporten Etanolens koldioxideffekt som presenteras idag. Är även partiledare för Junilistan.

Fakta

för miljöstudier är en kommitté under Finansdepartementet som har i uppdrag att självständigt studera samhällsekonomisk effektivitet och måluppfyllelse i användningen av offentliga medel och andra styr- medel som har miljömässiga konsekvenser. Fokus för gruppens arbete ska ligga på miljöpolitiken.

Toni kommentar:

Det mesta som professorn sammanfattar har du kunnat läsa i detta Nyhetsbrev sedan många år. Vill du uppdatera dig så skriv in ordet Etanol

Ange ett namn eller sökord så får du upp alla artiklar som innehåller det du söker.

Sök

Att anpassa sig till världen 2 system i en kontakt

